

Latweefchu Awises.

Nr. 37.

Zettortdeenâ 13. September

1856.

Awischu-sinna s.

Sawâ augstâ Krohneschanas un swaidi-
schanas deenâ, — fo pats Kungs Deews irr
puschkojis ar jauku laizinu un faules spoh-
schumu, — muhsu firdsfehligais Keisers
islaidis saweem mihteem pawalstneekem par
leelu preeku un pateizibu, leelu sheblasti-
bas grahmatu, kas rahda Winna laip-
nigu un Deewabihjigu firdi. Deewam sem-
migi pateikdami, ka palihdsejis scho niknu
karru gohdam pabeigt — Saweem pawalst-
neekem par to pateikdami pateiz ka wiffas
karru breefmas un grubtibas tik ustizzigi tiz-
zibu, Keiseru un tehru semmi mihtodami
pahzreetuschi. Lai itt wiffi scho laiku gohdam
peeminn, tad nu Keisers dahwina itt wif-
feem karru wihreem un wirsneekem medalji
kas weenâ pussê rahda ta trihsweeniga
Deewa azzi un nelaika Keisera un ir muhsu
Keisera wahrdu sihmes: N. A.; ohtrâ
pussê rahda to wirsraustu: „Us tewi
Kungs meh s pataujamees, ne leez
muhs kaunâ tapt muhschigi!“, Tah-
du medalji dohs arri wiffseem teefas-kun-
geem; muishneekem, daktereem un leeleem
kaupmanneem un tahdeem, kas baggatas dah-
wanas us karru dahwinajuschu. Arri itt wif-
feem mahzitajeem un dwehseles ganneem dohs
krusta-sihmi ar tahdeem pascheem raksteem,
lai itt wiffi schohs gaddus ilgi peeminn. Wiffi
tee kas pascha karrâ bijuschu un gohda darbu
isdarrijuschu to medalji, jeb to krustu neffih s
pee sw. Surra jeb sw. Andreija bantes, — tee
zitti wiffi pee sw. Wladimira bantes. — Kei-
ser s sohla teem kas zaur eenaidneekem poh-
stiti tappuschu wiffadu atweeglinaschanu un

paligu doht, un galwas naudas parradus un
wiffadus zittus Krohna-parradus atlaist.
Kâ scho leetu buhs isdarriht, ihpaschi likkumi
islaisti. Lai to galwas-naudas maksaschanu nu
skaidraki-warretu isdarriht — jo dauds ar karru
un sehrgahm nomirruschi — tad 1857tâ gaddâ
jaunu Rewisjoni buhs farakstih t. Keiser s
sehligi sohla, ka schogadd un wehl trihs
gaddi ne nemschoht ne kahdus nekruschus
ja pa tam karsch ne zeltahs. Keiser s arri
peedohd un atlaisch no Sibirijas un zeetuma
wiffus tohs dumpineekus, kas tehwa laikâ
bij apgrehkojuschees. Arri zitteem grehzi-
neekem pelnitu sohdbu un strahpes laiku seh-
ligi pa-ihfina. Wezzaki kas grihb, sawus
Kantonista-behrnus warr paturecht mahjâs.
Schihdeem ne buhs wairf behrnus nekruschus
doht; arri zitti Schihdu nekruschu warr is-
pirktees. — Tâ tad nu zil ween sinnadami
un spehdami itt wiffseem Saweem mihteem
pawalstneekem dohd pateizibu un tohs grihb
eepreezinaht un teem labbu darriht. Lai tad
nu tik laipnigu Kungu un Keiseru sawâs
firds-luhgschanas allasch sawam debbes teh-
wam pawehlam, luhgdami lai to ilgi mums
usturr, un ar sawu labbaku swehtischanu
allasch apswehti un mums palihds ustizzigi,
deewabihjigi un mihligi klauft!

Wchterburgâ us pufsdeenu ar Tele-
grawi sinna atskrehjusi, ka nu pat Keiser s
swaidihts tappis, un nu tuhda ar leelu swin-
neschanu wiffds Deewa nammds swinnejuschi.
3 deenas laudis ir tur wiffadi islustejusches,
tapat bijis pa wiffu walsti. Mas kawâ wehl
ikdeenas, lihds 16. Septempera deenai buhs
wiffadas gohda-parahdischanas, kauschu is-
lusteschanahs, arri leelu leela saldatu ismun-

sterechana. Tur buhshoht libds 1 simts 50 tuhst. karr-wihru.

No Spanjeru-semmes raksta, ka tur wehl wiffahds pohsts un nemeers ar laupitajeem, pahrgalwigeem un besdeewigeem, bet kad nu ir tas stiprais Saragoffas pilshahs pee Ebroas uppes ar labbu padeweess, tad nu tee dumpineeki sawalditi un waldischana i wir-rohka, bet darba deefgan buhs pirms wifs atkal pa kahrtam ees. Dumpineeki leelu skahdi wiffur padarrijufchi magasihnes un druwas ar ugguni nodedsinadami. Nu pascheem un zitteem bads un dahrgi laiki jazeesch! — Ir Stalija wehl irr wiffahds tauschu nemeers un laupitaji un slepkawi pa dauds drohschi, ta ka Sprantschu un Eistreikeru saldati wehl ne drihst no Stalias iset ahra. Turprettim Eistreikeris wehl wairak saldatu subta un apzeetinajahs tai Stalias dalka kas Eistreikereem peederr pee Sardinjeru rohbescheem. Par to Sardinjeri nu pikti un arri apzeetinajahs sawa semmite. — Neapeles Kehninam arween wehl stribdis un kibbeles ar Ealendereem un Sprantscheem, jo wiasch ne padohdahs winnu padohmeem un stipri taifahs us kareu. Schee drauda nahkt ar warru — bet Eistreikeris teizotees schim peepalihdseht un to leetu islihdsinaht. — No Greckeru semmes Ealenderi un Sprantschi arween wehl ne gribb iset ahra, kas tai semmitei par gruhti nahkt. Slepkawus un laupitajus nu dauds mas uswinneufchi. — Turku semme wehl tas pats pohsts un kaunums un warras darbi prett kristiteem. Nu muhsu Keisera ministers jeb weetneeks Konstantinopela jaw irr atnahzis un Turku ministers us Maslawu aisgahjis us krohneschanas deenu. — Sprantschu Keisers un Keisereene pee Spanjeru rohbescheem masgajahs juhra, jo ne effoht labba wesseliba. — Awrika Wihlippewilles pilshahs, kas Sprantscheem peederr, pohstu ar semmes-tribheschanu redsejis. Nammi samaitati, basnizas tohrnis sagahsees, bet zilweki isglahbuschees. — Awrika pee juhema-

las, Spanjeru semmei prettim, Pruhfchu Kehnina brahlis ar karr-kuggi peegahjis pee mallas un gribbejis us pilshahu dohteess. Te kahdi juhras laupitaji meera laika tam uskritufchi un fahkuschi schaut. Palihgs nu gan nahzis no kugga, schahwufchi arri ar leeleem gabbaleem no ta kugga, bet Pruhfcheem bij ja-eet atpakkat, jo Printscham fahschahwufchi kahju, winna Utjutantu noschahwufchi, zittus fahschahwufchi, un Prinzis Sibraltaras pilfata (skattees lantkahrti) nu gull flims, bet labbojahs gan. Nu Pruhfchi usrunna zittus waldineekus, (jo pascheem naw ne zil to karr-kuggu), lai nahkt teem paliga un pahrmahza schohs laupitajus un Wezs- un Marokkas Keiseru Awrika, kam ta semme tur peederr.

Pee Schweizeru brihwalsts peederr masa Reischatelles kalnaina semmite, kas peederreja Pruhfchu Kehninam. 1848ta gadda kad wiffas semmes jukku jukkam gahje un dumpineeki wiffur iszehlahs, tad ir schi semmite peefittahs un peeturrejahs pee Schweizeru brihw walsts. Pruhfchu Kehninsch ne kahdu karr-spehku wehl ne bij turpu nosubtijis, — un ta tad palikke. Nu til kahdi augsti un semmi laudis, Pruhfcheem par draugeem gribbedami eetaifitees us reisi nakti 3. Septbr. kahdi 300 uskritufchi Reischatelles pilli — to panehmufchi ar warru, waldischanu isdsinnufchi ahra un pafchi eetaifijufchees teikdami ka Pruhfchu waldischana i to semmi gribboht atdoht. Atkal zitti ir diwi zittos pilfatinds tai nakti tapat darrijufchi, bet leelu preeku naw redsejufchi. Schweizeri fahkrehjufchi no mallu mallahm, tohs isdsinnufchi no teem pilfateem un schee dumpineeki aisbehgufchi us Reischatelles pilli, fur tee apzeetinajufchees. Nu Schweizeri aplehgerejufchi to pilli, un kad schee ar labbu ne gribbejufchi un ne gribbejufchi padohstees, tad ar sturmi usfkrehjufchi teem dumpineekem. Gan schee turrejufchees pretti, bet ne zil ilgi tad bij uswinneti. 15 noschauti, 31 fahschauti, 5 simts dsihwi fanemti — tee zitti isbehgufchi, bet pehz kalnds atrasti un fanemti. Pats dumpineeku

waddons Graws Purtalehs fashauts. Nu at-
kal wißs meerà palizzis un taggad tohs dum-
pinekus teefàs nodewuschi. — 3.

Weegla galwa.

Pateefi, ta irr lohti zeenijama manta, kam
Deews tahdu garraspehku irr peeschlihris, ka
wisch itt wissu drihs un lehti warr patureht.
Zik dauds gudribàs, skunstis un skohlàs tahds
zilweks ihfà laikà eenemmahs, ja tiklai
pats us to ruhpiigi dsennahs! — Kam grubta
un zeeta galwa, tam lohti mas eet ar sin-
nahm, mahzibahm un sapraschanu. Dauds puh-
lina tam, kas winnam mahzibu gribb eekalt,
dauds grubtibas arri tam, kas to gribb pee-
nemt. Meefas- un garra-spehki augtin aug
un wairojahs, kad tohs arween bruhke, bet
tas augstais debbes Tehws irr dascham zilwe-
kam schohs spehkus jo baggatigi un papilnam
peeschlihris. — Zik weeglas galwas dascham
irr bijuschas, to gribbu tewim, mihkais lass-
tais, schinnis stahstinds parahdiht.

Biskapam Jewellim bij Deews tik weeglu
galwu dewis, ka wisch tik weenu paschu reisi
sawu usrakstihu spreddiki zauri islassija un
tad to basnizà wahrdu pehz wahrda no gal-
was warreja isteikt. Wisch tad tik spred-
diki zauri lassija, kad jaw drihs bij laik us
basnizu eet un mehds sazziht: kaut arri leels
dumpsis un trohksnis ap manni buhtu, tad to-
mehr es neweenu wahrduin ne aismirfischu.

15 gaddus wezza deenesta meita, Lawihse,
us Westindijas fallahm, pee Widdus Ameri-
kas, ismahzjahs eeksch 6 neddekahm wissu
jaunu testamenti no galwas un tomehr schinni
laikà arri wissus zittus deenesta darbus pa-
darrija. Wannai waijadseja par deenu wis-
masak 6 lihds 7 nodalkas no galwas mahzi-
tees, jo ka sinnams irr jaunà testamentè 260
nodalkas. Brihnumb bija leels, ka pee tik
ahtras mahzischanahs ne bij wezzus gabbalus
aismirfusi; jo tas allasch mehds buht: kas
ahtri eemahjabs, tas arri drihs aismirft.

Pee Pruhfchu Kehnina, Pridrika ta leela, at-
nahze kahds Englenderis tam sawu weeglu gal-

wu israhdiht. Kehninsch gabje ar scho pee sawa
leela drauga un augsti mahzita kunga Woltehra,
bet to Englenderi pamette ohtrà istabà ais dur-
wim. Woltehris bij patlabban pabeidsis garru
dseefmu rakstihit un lassija to Kehninam pree-
schà. Kad bij pabeidsis, tad Kehninsch us to saz-
zija: Zubs man tak ne warreet to sazziht, ka
dseefma itt jauna un no jums taifita. Pee
mannim taggad weefis irr, kas jau scho dseef-
mu no galwas proht. Ne muhscham tas ne
warr buht, atbildeja Woltehris itt niknis un
eekaitees. Kehninsch likte taggad Englenderi
eefaukt un schis scho dseefmu wahrdu pehz
wahrda no galwas isteize. Woltehris scho
dsirededams tubliht sawu papihri, kur dseefmu
bij usrakstijis un tik ilgi publejees, gabbalu
gabbalòs saplehse. Kehninsch pa tam lohti
smehjahs un apmeerinaja eekaitinatu dseefmu
taifitaju, tam taggad scho leetu itt skaidri is-
teikdams. Bet ko nu lai darra? Dseefma bij
saplehsta un arri aismirfta. Tadeht waija-
dseja dseefmu taifitajam apsehstees un no jauna
attal sawu dseefmu usrakstihit, ko taggad En-
lenderis tam stahstija.

Zohms Wullers, pasihstams Englenderu rak-
stitalis, faderreja weenreis ar baggatu loh-
manni, ka wisch tik weenreis zaur kaut kahdu
Londones pilfata eelu zauri isgahjis, pehz
buhfchoht pateikt us preekschu un atpakkat
pehz kahrtas, kas katrà pussè eelai us nam-
meem stahw usrakstihits. Wisch isteize wissu
itt rikfigi un winneja. Schi ne bij wis neeka
leeta, jo Londone, tai wissleelakaja pilfata
wirf semmes, atrohnahs weenà paschà eelà
tuhkstosch nammu un wirfrakstu. — —

Zuhkai rinkis degguni.

Ikkatrs semmes lohpejs kas zulkas lohpus
turr, tas gan arri sinnahs zik tahs skahdes
darra pee plawahm, pee tibrumeem un dahr-
seem ar saweem deggunem rakdamas. Kas
scho skahdi ne gribb, tas lai nemm missina
drahti un to lai eewell zulkai degguni, prohti:
zaur to kanti kas us wirfu, tad ne weena patte
wairs ne raks, un warrehs ar gohws lohpeem
lohpa ganniht. — 9.

Rentineeka dseefma.

1.

Klau! jaw spriggult skann rijā,
Rudsu kuhkus schwittina,
Nu irr jauna maife mahjā,
Kam tew' firde wairs bailiga?!

2.

Rau! kà meitas istabinā
Noswihduschas rudsus rauj,
Un tee puifchi peedarbinā
Grandus, salmus tšhuppā frau!

3.

Statt kà rijneeks grandus maifa
Wehidams tur kreitulā,
Wiffus grandus skaidri taifa,
Lai warr eebeht puhrinā.

4.

„Nu irr gattaws!“ fainneeks faula
„Dohdeet, puifchi, maifus schur,
„Lai tabs meitas pellus flauka,
„Salmus fakrauj faktā tur.“

5.

„Jahni dehlin, feidssees luafchi
„Sirgus pahwest, rattus greest,
„Lai mehs warram maifus afchi
„Nattōs zelt, pehz klehti sweest.“

6.

Un nu maif pehz maifa wellahs
Klehti — un here apzirnōs,
Tā kà tšhuppas angsti zellahs
No patt semu' lihds pajuntōs.

7.

Nu til rentneeks fehd pee galda
Rehkina zil pahrdohd west,
Lai tam pascham dshwe falda,
Lai warr' baltus kullē mest.

8.

Klaufees draugs! Deews tewi swehti,
Re ais mirsi nabbagus. —
Tadehl Deews tew pilda klehti
Lai tu apgehrbj bahrinus!! —

E. J. Schönerberg.

Sluddinaschanas.

10 rubuki sudraba

tohy fohliti pateizibas malfas tam, kas tohs, tai nakti
no 25. us 26. Augustu f. g. tam Kabilles arrendatera-
lungam Bekkeram, no Wezzas-muischas, no gannibahm
sagtus 2 darba sirgus flappe jeb skaidras sinas dohd
tur winni irr dabujami:

1) tumfchi behrs sirgs, widdureja lecluma flepperis,
9 gaddu wezs un lahdu 40 rub. f. wehrts. Winnu
warr pasht no tam, ka winsch ehidams silles grausch
(Krippenseger) un pee fakla ap fruchtin winnam irr
dauds masi plekklifchi stinuu leclumā tur spalwa
nogahjufe;

2) pelles dubbusta flepperis ar maju swaigsniti peerē,
10 gaddu wezs nu arri lahdu 40 rub. f. wehrts.
Zittas shmes tam naw atminnamas.

Tee gobda wihri kas par scheem sirgeem sinu, warr
arri tabs sinas pee Kabilles stihwera lunga Junghahna
nosubht. 1

No Sta us 9tu Septemberi nakti, Krohna Wirzawas
meschafargam Strautneeku Dahwam Reilantam no pla-
was isjagti 2 sirgi: 1) tumfchi-bruhns, septitā
gaddā wezs, piluigs sirgs ar suplu astu, nesmuks no
galwas, shmes: 2 baltas stihpes katrā pussē appalsch
fruchtin no seglu johstahm cetaitas un us ari balti-
firma spalwa, peerē blesse, wehrtibā no 50 rubl. —
2) bruhns, mas no auguma, bes ne lahds shmes,
peeri gaddi wezs, wehrtibā no 30 rubl. — Tas kas
skaidru sinu par scheem sirgeem dohs, dabuhš 15 sudr.
rubl. pateizibas nandas no 3

Strautneeku D. Reilanta.

Tanni nakti no sefdeenas us spehtdeenu (tai 29tā
Augustā) Dohbeles Latweeschu mahzitaja muischas Swir-
bielu fainneekam triju gaddu wezza behra kebwe nosagta.
Peerē tai 3 baltas shmites, un farrōs, kas kreifā pussē,
stahw pinke. Kas Dohbeles mahzitaja muischā taifnu
sinu pahre scho sahdsibu dohs, dabuhš peenahkamu
pateizibas malfu. 2

Lihds 8. September d. Nihgā atnabufchi: 1632 luggi un isgahjufchi 1452.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhrmassas-gubernements auglās waldischanas pussē: Ueberlehrer G. Blaesfe, Zensor. Jelgawā, tai 10. September 1856.
No. 205.

Qatweefchu Awifchu

Nr. 37.

peelikkum s.

1856.

Tehrpatā.*)

Gan smuks schis Tehrpatas pilfats Widsemme, — eelejā pee Emmes-uppes, kas farwā zekā, kahdu peezi juhdsu tabtaki, eegahschahs leelā esarā ko par Peipus-esaru nosauz. Zeksch no Rihgas us Pehterburgu eet zauri jaur Tehrpatu. No Rihgas gan drihs 35 uhdsu brauzis wehl mas ko eeraudsidams tu pilfatam jaw turvu klah. Ka no kalna nobrauzi eelā, kur par abbahm puffedm nammi, un paschā Tehrpatā eekschā, nu tawas azzis preezajahs par teem smukkeem nammeem, gan dischaneem gan masakeem, — un arri drihs eeraug jo labbi tohs tohrnus kas basnizahm, — jo bes tahm jaw pilfats ne warr pastahweht, kā meesa bes firds pastahweht ne warr. Gelas arri ne redsehs tufschas, gaischā deenā un laikā kur zilweki nomohdā, — jo pa dascheem pilfata gabbaleem wistihm kautini itt tikfuschī kahjās sawu darbu un wajjadfibu deht, jebfchu tahdu trohksni un tahdas braufschanas ne atraddisi ka Rihgā, meera laikā, jo tahda andele Tehrpatā naw kā Rihgā, arri ne kahdu kuggi tur ne reds. Bet Tehrpatas eedfihwotajeem istikschana, un dascham ittin labba, wistihm zaur tam ka tur wisaugstaka skohla preeksch wissu Kursemmi un Widsemmi un Tggauu-semmi. un arri preeksch dascheem zitteem kaiminu gubernementem. Salassahs tur arween no jauna ikpufsgaddu jaunekli, jaumi kungi, tur nogahjuschi lai winnus peenemm pee wisaugstakahm mahzibahm ko warr dabbuht, kamehr zitti sawu laiku tur palikkuschī un atlaisti atstahj atkal scho weetu un aiseet woi us sawu dsimteni woi zittur kur sawu weetu dabbuht kur

lai nu darbojahs ikweens un patš maifiti pelnahs un leeti derr un israhda ka winsch naw wolti pa tschetreem woi pa peezi gaddeem Tehrpatā bijis, bet ka ko labba mahzijeos un erkrabhjeos no tahs prezzes ko tur baggatigi warr dabbuht, no tahs gudribas kas wajjaga pee teem ammateem us ko ikweens nu aischahjis dohdahs woi gribb dohtees un wehl wairak fataifitees. So raug, mihtais Awifchu lassitais, no Tehrpatas nahk woi pahrnahk tewim kas daktera-ammata tarwus newefselus un flimmus ahrste, — nahk kas pilfatu-teefahm un pee zittahm teefu-buhfchanahm gan par atwekateem gan par fikketehreem, gan par teefas-kungeem. Nahk no Tehrpatas tee kas par skohlu-kungeem eeksch pilfateem woi arri pa muifschahm; nahk tee, kas — pehz wehl zittahm fataifischahm, paleek par mahzitajeem; pahrnahk ir zeenigu kungu jaunekli, nogahjuschi preeksch muifschu labbahm waldischahm tur gudribas salassitees; nahk zitti par apteekereem ismahziti, — zitti atkal ka tahdi kas proht mahju lohpus un sirgus ahrsteht, un newaid tik tahdi tehripikki, bet itt gruntigi un pareisi ismahziti. — Ta nu Tehrpatā ka mihta mahte islaisch sawus behrnus, ikgaddu kahdus, ko wianna kahdu laiku audsinajusi un prattinajusi, lai pa gohdam tee ikweens farwā weetā dsihwotu, par labbumu, par swehtibu teem, kurreu starpā Deews tohs leek un ammatu teem dohd.

Bet lihds kamehr tik tahku tohp, ka Tehrpatā gohdam ar labbu leezibu warr atlaist sawus mahzektus, — zil tur puhlina un darba, — gan teem kas mahza, gan teem kas mahzahs! Jaw newaid weegla leeta peenemts tapt Tehrpatā par studenti jeb par tahdu kam wehlehts tur par klausitaju buht pee tahm leelahm mahzibahm, ko tur eeksch

*) Awifchs ne bij rusmes, tadeht schi derriga isstahitschana par muhsu augitaku skohlu bij ja-eleek muhsu peelikkumā.

wiffadas augstas un garrigas gudribas flud-
dina un mahza. So kas kahro lai winnu tur
peenemm, tam waijaga jaw labbi mahzitam
jauneklim buht, 17 gaddu wezzam woi wai-
rak, bet ne masak. Un lai nu tam nahktu ka
sinnatu tik dauds zif waijaga sinnahnt pee
pahrlaufischanas, tad stipri jamahzahs pa
gaddu gaddeem eeksch skohlahm. Skohlas
us tam daschadas. Zittas eeksch pilsateem,
kur pamaggam wedd arween tablaki da-
schada mahziba. Masas skohlās prattina tik
ween grahmatu, — mahza lassihnt, rakstihnt,
rehlinahnt, un — katkissi. Krihz-skohlā dab-
bu wehl zittas un wairak mahzibas. Tad nahk
us Gimnasiumu. Gimnasiumi Zelgawā un
Rihgā, un paschā Zehrpatā arridsan. Kas
tur usnemi mahzahs, tee eeksch peezi schir-
rahm eedalliti, un pulku zittu mahzibu tur
eespeesch sawā galwā tā kā lassitajam kas par
to ne ko ne sinn, jaw gruhti buhtu tik ween
tohs raibus sweschus wahrduš isbohlstabe-
reht ar ko katur mahzibas-dalku nosauz, nelle
wehl saprast kas tad tas irr. Kurā schirā
nu jaunu mahzekli warr usnemt, kad winsch
pahrlaufihnt, pehz tam woi weenu gaddu
woi us diweem, trim, tschetreem woi peezeem
un kasinn wehl ilgaki. So labbi mahzahs
jo augstakā schirā eelaisch. Gimnasiumā
mehds us reisi pulks mahzektu buht; Zelgawā
irr wairak ne ka pufstreschu simts; tad nu
arri waijaga dauds tahdu kas mahza, dauds
skohlas-kungu. Kamehr masā skohlā weens
pats kas mahza, Krihz-skohlā jaw kahdi
trihs woi tschetri, — Gimnasiumā irr pa-
wiffam kahdi 13 lihds 16. — Kad nu Gim-
nasiumā mahzeklis ismahziješ pa teem gad-
deem ka warr dohmahnt nu gattarws buht
preeksch wiffaugstaku skohlu Zehrpatā, —
tad wiffi skohlas-kungi, kas tur irr, sanahk
un ittln stipri un gruntigi pahrlausa tohs kas
nu grihb tapt us Zehrpatu par studenteem.
Kas tahdā pahrlaufischana gohdam pastahw,
to tad islaisch ar grahmatu kur eekschā aplee-
zinahnt ka warr drohschi winnu peenemt par
studenti, un tahduš tad arri bes kawekla

Zehrpatā peenemm. Bet ne wiffi aiseet no
Gimnasiumeem us Zehrpatu. Zitti ka ween
warredami eeksch masateem pilsateem woi
eeksch muischahm zaur labbi mahziteem skoh-
las-kungeem mahzidamees fataifahs preeksch to
wiffaugstaku skohlu. Schee nu kad aiseet
us Zehrpatu, — turpat wehl tohp pahrlau-
fiti, woi warr winnuš peenemt woi ne. Un
ta nu gan gruhta pahrlaufischana pa tsche-
trahm woi peezi deenahm weenā lahgā. tā kā
teem jauneem kungeem ko pahrlausa gan fir-
dis ka drebb un swedri pluhst no peerehm,
un galwahm jalausahs kad speedin speed lai
israhda, ko winni sinn. Pahrlausa winnuš
tee augsti skohlas-kungi ko sawz par proweffo-
reem un schee gan ka wesseri kas kalt garrigi
jauneem kungeem galwas, — itt us prohwi!
eeksch tschetrhahm lihds peejahm wallodahm ko
waijaga prast ittln labbi, un tad wehl eeksch
dauds zittahm leetahm. Kas nu ne sinn zif
waijaga, tam ja-atstahj, tur ne lihds ne kah-
das luhgschanas ne kahdas apsohlischanas.
Lai nu eet un mahzahs wehl labbaki un lai
pehz pufsgaddu nahk atkal, ja grihb, ka no
jauna winnu pahrlausa, — drihsak ne. Kad
ohtrureisi tad arri ne eet, — atraida atkal,
— lai nahk pehz pufsgaddu treschureisi. Kad
treschureisi arri wehl ne peenemmams, tad
pawiffam pagallam, wairš ne ka ne peenemm
lai darr ko grihb.

Bet nu nemsim, jaunais kungs peenemts
par studentu woi nu ne kahdas behdas naw?
Woi nu warr preekā un lihgsimibā dsihwoht?
Kas to dohs! Gan pawiffam bes preekā ne
paleek. Utpuhschanas laiku un gohdigu
preeku gan wehle. Bet tatschu, kas naw ap-
lam nebehndneeks, — tas apdohma ka tee
tschetri woi peezi gaddi kur winsch Zehrpatā,
drihs aiskreij, — un ka pa scho laiku tat-
schu dauds ja-ektrahjahs galwā, ko ne warr tā
ahtrumā enemt ka putru apehd, un ar ko ne
warr sewi tā pildiht ka buddeli pilda. Tad nu irr
jamahzahs atkal, ittln stipri. Kad laiks pa-
beigts tad gallā atkal preekschā pahrlaufischa-
nas gruhtibas tam kas ammatu grihb usnemt.

Lehrpatà mahza prowessori un zitti augsti ffohlas-kungi ikweens ik neddetà woi pa diri woi trihs woi lihds 5 un 6 stundahm, arri wehl wairak. Tee studenti atkal ikdeenas pa trim lihds 5 woi 6 stundahm eet klausitees gan pee scha gan pee ta prowessora, kà nu ikweenam eedallihds. Schee prowessori fawas mahzibas dohd eefsch leelem sahleem (issta-bahm) fur ruhmes zil waijaga teem klausita-jeem, kas tur fehseh us benkeem eefsch krehfleem, gan drihs kà kaudis basnizà. Kur basnizà pufstahwu galbinà dseefmu grabmatu leef, tur schè tee jauni kungi turr fawas grabmatas, tur winni arri raksta ko dsirdeju-schi, lai ne ween aufis usnemm to mahzibu bet lai arri papihri ta usfweesta par waijadsigu peeminneschanu. Wisseem studenteem preefsch azzim widdü, tà ka kanzeii — til bes altara, — stahw prowessors kas mahza. Sawu stundu mahzijs, zits nahk, kas zittu ko mahza, — woi studenti eet pee zitta, zittà sahle.

Smuls un leels tas nams, ka pils, fur jo wairak tabs mahzibas dohd, — sahle tur leelaki un masafi, — weens ittin leels. Iir arri sahle fur glabba wiffadas leetas ko waijaga pee mahzibas arri paraddiht lai to mahzibu jo labbi fannem. Sahli tur, fur, kà zittà weetà awijs minnehts, — glabba wiffadus Deewa raddijunus, kas gan wairs naw dsihwi, bet isfkattahs gan drihs ka buhtu wehl dsihwi, tà gudri tee falitti un fataisiti; — ahda un spalwa ta watte kas dsihwotajam bija. Tur reds lohpus, reds swebrus, reds dischu sunbru und reds arri masu zirkniti; — reds tur ehrgli un arri zibruli, reds krokodillu un arri kirsallfanianu un tshuhfsu; reds dischas un masas swis, un tad alkak luffainus labhdus ne labhdus un tahrpus ir paschus zehr-mus un spittalus, — zittus eefsch spirtussa glabbatus. Reds tur zittà weetà gudri ischahwetus stahdus un sahle un pukes kas tur ka dsihwi ar wisseem seedeem un angkeem glabbati. Reds zittur atkal afminu gabbalus no wiffadahm sortechm ko til pasaulé atrohn, gan dahrgus gabbalus ko ar finteem un pat tuhstoscheem rubbu-keem gabbalu malfa, — gan tahdus par ko lassitais ne graschu ne dohtu, — afminus, ko celeef keisaru un kchninu seltu-krohnis, un afminus ko gan drihs ikdeenas ar kabhahm minn. — Zittà sahle redseja wezzos laifos leetas kas derrigas teem kas farra-ammatu mahzabs. Tur masumà preefsch azzim bija wiffadi krepofsi ar walleem un mhreem un grabhjeem un ar leelgabbaleem un zittahm apzeetinaschanas leetahm. — Zittà sahle —

raug ka tur isfkattahs, — gan drihs kà apteeki! Glabjes pee glahsehni, butteles fawadà tehli, dohes un blasches, un eefsch zittahm sahles, pulweri un eljes baltas, melnas, farlanas, salkas, seltanas, fillas. Un bailiga leeta ar daschu tahdu sahle woi pulweri woi elji dsihwoht, — jo teem eefsch eefsch fewim daschadi, arri itt warreni spehli; sad tohs laisch walkam, tad lai fargabs, jo nabwe teem klast. Kas gudrs tas winnus walda un kalpina un dands labba warr isdarriht, — un teescham arri kas par daktereem un apteekereem grihb palikt, — tur mahzabs. — Genahzi zittà sahle: tawu brihnumu! kas tur par ehruigahm leetahm! zittas spohschas jo spohschas no missina, leelas un masas, zittas ka ritteni, zittas ka schlihwes, zittas ka lohdes un bum-bas, un tur starpà glihsu-leetas, gan eefsch smulkahm flappehm gan us galdeem, — maschines wiffadas! Raibums teem, kas no tam ne ko ne proht, bet waijadsigas leetas teem kas pasaulés-leetu buhschamu melle isprast. Un ta nu wehl dasch ko reds schinmi diichà ehkà kas stahw ka pils, un kam taggad wehl gabbalu peebuhwe klast. Arri jaunu basnizu tur usbuhwe. — Bet ar to wehl naw gan isstahstihds. Wehl zittas ehkas ne zil tahlu, — pasalnà. Jo tai dischà ehkà ne irr ruhmes preefsch wiffu.

Pasalnà ehka nstaisita par brangu lasareti jeb flimnee-ku-nammü, fur flimnus un newefelus usnemm un bes maffas ahrste, jo tur no augsti mahziteem prowessoreem peewesti jauni kungi mahzabs ahrsteht, — ne ween pehz grabmatahm bet arri pee pascheem flimneem, lai eerad-dahs schahdà buhschanà. Tamdeht arri ne tahlu wehl zitta ehka fur lihkus, ja til tahdus dabhu, nowedd un mahzischanas deht itt gruntigi ismelle, fagroesch, idrang wiffas zipflas, dsihflas, ahderes, smadsenes un kaulus, wiffas eefschas, sirdi, plauffschas, afni, ihstis un kas til wehl no eefschahm. Un zittus tahdus gabbalus turr spirtussi eefsch leelahm glahsehni, — lai wehl warretu scho to ismekleht woi smalki apraudsht, sad pee lihka to ne warr. Gefahnumà gan, lihds kamehr eepastunahs, daschs jauns lungs ka avghbst no nejankas stattischanas un no nejankas smalkas. Lihka kaulus arri wahra lai meefas jo weegli atschkerrahs noht un ka kaulus warr ballinabt un pehzal atkal falikt us drahtechm rapatt kà winni dsihwà meefà bij stahwejuschi, — wifs par mahzibu, lai smnatu fur un kà ikweens kaulinsch un loh-zellis meefà stahw. — Ja nu lassitajam gan ne patiks tur lihku-greeschanas-nammà ilgali stahweht, — lai eet lihds us zittu leelu ehku, kas wezzos kattoku-laifos basniza bijusi, tad nodgege, bet sawus brihnumi stiprus mh-rus ilgi paturreja, tà kà itt labbu gabbalu warrria atkal isbuhweht par tahdu nammü, fur grabmatas glabba. Tur cenahzis brihnum leelà sahle tu sstattees us augschu, tu sstattees us wiffahm feenahm, us preefschu, pa kreifu

pa labbu rohku un arri passal, — wiss apklahts ar skap-
peem weens pee ohtra, un wissi pehz fahrtahm pilni ar
grahmatam leelahm un masahm, kam muggurâ itt
daudjahm selta wirkrastti. Atrohd tur gan drii kahdas
dewindesmits tuhstoschas grahmatas kohpa, weenâ weeta!
Tas nu ka bishu-strohs fur gudribas falduminsch eefschâ
kanninos. — Tur isffattijees lassitais warretu apmekleht
tai paschâ kalnâ to ehlu fur eefschâ darbojahs tee swaig-
nu-prattigi ar brihnischigahm azzu = un maschinu-glah-
sehm. Apsuhlo tur mehnesi un ja gribb arri sauli, un
gahju-swaigines un stahwu-swaigines, — un mahzajs pa-
sibt winnu zeltus un isgudroht winnu tahlunu un lee-
lunu, — mahzajs zaur tam arri to laifu eedalliht, — un
lai warretu laifu-grahmatu farastihht, — ir nabbageem
nemahziteem laudim par labbu. Warretu wehl daudj fo
stahstihht, — bet ja-apstahjahs lai ne paleel par daudj.

Studentu irr Tehrpata arween kahdi feschjimiti un wair-
ral (— pehrui bija 667), un prowefforu-fungu un zittu
augstas fshlas fungu buhs gan 40 lihds 50. — Sa-
proht lassitais tad nu arri, fur til daudj jaunektu, ka
tur ne eet arween wiss pareisi, ka jaw jauni lungi arri
us dasch fo dohma un dasch fo darra kas naw wehlehts;
tad nu bes usraudschanas ne warr palilt. Polizes
weetâ wibri kahdi zelti kam labbi jawakte studentu buh-
schana un jarauga us fo winni darra. Kur reds kahds
nepareistbu, tuhliht to peeteiz angstakeem lungeem, — un
ja students kahds kahdu liktumu pahrlahpj, — driih tas
tohp aiginahs preefsch angstaku preefschneefu, un kâ nu
pehz to wainu to eeflehd ihpaschâ kambari, fo par far-
zeri fauz, lai tur nu fehsh woi us pahri deenahm, woi
us neddeku woi us wairal neddekahm, kâ aispundehts.

Kad islaisis abrà atkal apwainojahs, — eespuunde win-
nu wehl, un kad waina wehl leelaka, — islaisch winnu
pawissam no studentu-beedribas, un ja-eet wainigam
prohjam no Tehrpatas abrà, un tahdu wairs ne usnemm.
Schi ta wissleelaka strahpe.

Kad nu studentam mahzibas = jeb studeereschanas laifs
eet us beigumu, winsch fataisijees us pehdigu pahrlau-
finafchanu nu eet preefschâ, un tee prowefforu-fungi kas
winnu mahzijaschi, nu us wissadu wihsi pahrbauda pa
pultu deenahm zil tas Tehrpata eefrahjees un woi ar
gohda raksteem un leezibas-grahmatu warr winnu atlaist.
Gan gruhstas tahdas deenas studentam! Kas nu labbi
pastahw pahrbaudischanâ, to atlaisch woi nu par ahrsti,
woi par apteekeri, woi par jaunu fshlas-fungu, woi
us kahdu no teem zitteem jaw eefahumâ minneteem am-

mateem. Tee jauni fungi kas wisslabbaki pastahwejuschi
tai pahrlausfichanâ un pahrbaudischanâ, — gohda-pa-
wahrdi dabbun, zelt un fauz winnus par dakterean.
Daktera wahrds tad irr gohda-wahrds, un ne til ween
ahrsti scho gohda-pawahrdi warr dabbuht, bet arri tahdi
kas eefsch zittahm gudribahm par itt pilnigi teizameem
atrafti. — Kas Tehrpata us mahzitaju ammatu studeere-
juschi, turpat gan arri tohp pahrlausiti, bet wehl scheem
zittas pahrlausfichanas preefschâ. Jo pahrnahfuschî tai
Gubernementê, fur gribb palilt, peeteizahs pee angstahm
basnizas-teefahm, fur noliktâ deenâ atfal tohs pahrlausfa,
lai, ja labbi sinn kas wajaga, teem wehlefchanu warr
doht spreddikus fo taisijuschî arri eefsch draudsehm no
paschas kanzeles fazzihht. Us gaddu tad kahdeem wezza-
teem mahzitajeem tohp peedalliti, lai ar winnu draug-
padohmu tee eekultohs mahzitaju ammatâ. Tad nu atfal
fataisjahs preefsch ohtu pahrlausfichanu pee basnizas-
fungu teefas, fur wehl jo stipri un pilnigi ismekle teem
praktu un sirdi. Un kad reds ka wiss irr ka wajaga
buhht, tad wehle Kandidatam, — kâ tahdu jaunu wihru
fauz, — mahzitaja weetu fewim mekleht, — un tad us
tahdu weetu winnu aizina, scho aizinafchanu peenent;
fur tad pehzal gan no basnizas-teefas, gan us wissaug-
stakas waldischanas pawehleschanu, — pilnigi par mah-
zitaju tohp eefwehtihht, un pehzal tai draudsi eewests,
fur nu tas paleel par mahzitaju.

Publina tad papilmam lihds famehr til tahlu tohp, —
to Awischu-lassitais dasch nu jo labbi reds, — bet preeza-
jahs arri ka tatschu zaur wisseem publineem un gruhsteem
darbeem zauri nahjis arri ne retti dasch kas no winna
widdus no arraju-lauschu kahrtas, zehlees, un par gohda
wihru palizzis un teizams sawas gudribas un sawas sirds
labbad, gan mahzitaju = gan ahrstu-ammata gan zittâ kah-
dâ ammatâ ihsti sawâ weeta, un arri ne kannahs par to
ka winsch no semmejas kahrtas zehlees, — bet teefcham
wehl jo labbi fewim to warr peelihdshnahht par gohdu, ka
leelaku gruhthumu winsch uswarrejis, ne kâ dasch zits,
zaur schehliga Deewa paligu. *)

S. R.—II.

*) Tâ nu lungeem saws behrns no 6ta lihds 25tam gaddam
fshlas ween jaturr un isgaddus kahdi 2 simts rubuki
woi wairal jamalka, famehr to isffoble; un tu arrais sches-
tojees, ja fewim taws behrns kahdu seemu fshla jaturr, un
tad gribbi lai par pahru mehnescheem buhtu palizzis par
gudru wihru!!!

S—3.

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas-gubernements augustas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blase, Zensur. Jelgawâ, tai 10. September 1856.

No. 206.